

2016-02 CWI Universiteit Leiden

Onderwerp van de klacht	: plagiaat / verifieerbaarheid data / onjuiste conclusies
Advies CWI 5 december 2016	: ongegrond
Aanvankelijk oordeel CvB 15 december 2016	: ongegrond
LOWI-advies 29 juni 2017	: ongegrond
Definitief oordeel CvB 12 juli 2017	: ongegrond

Samenvatting LOWI-advies (2017, nr. 09)

Verzoeker heeft een klacht ingediend over een rapport van Belanghebbende. Volgens Verzoeker zijn er afspraken gemaakt met de opdrachtgever over de conclusies van het onderzoek. Het onderzoek is gebaseerd op data van twee niet-openbare scripties, waardoor het onderzoek niet controleerbaar is. Er is ook sprake van plagiaat omdat in het rapport het gebruik van de scripties niet wordt vermeld en er geen bronvermelding is opgenomen. De conclusie van het onderzoek roept zodanige vragen op, dat Verzoeker meent dat er sprake is van fingeren en falsificeren van de data. Ten slotte heeft Verzoeker kritiek op de onderzoeksmethodologie.

Advies CWI & besluit Bestuur

Volgens de CWI is het gebruikelijk om afspraken te maken over de scope, de onderzoeksvragen, de vertrouwelijkheid en het anonimiseren, als het onderzoek door een derde partij wordt gefinancierd. Van plagiaat is geen sprake; bovendien zijn de auteurs van de scripties medeauteurs van het rapport. Het niet beschikbaar stellen van data aan eenieder, levert niet zonder meer schending van de wetenschappelijke integriteit op. Het gaat hier om zeer vertrouwelijke gegevens, die niet aan eenieder ter beschikking mogen worden gesteld. De klachtprocedure bij de CWI is niet bedoeld om de gehanteerde methoden van dataverzameling ter discussie te stellen. Dat dient plaats te vinden in het daarvoor bestemde wetenschappelijk forum. De CWI heeft het Bestuur geadviseerd om de klacht ongegrond te verklaren. Het Bestuur heeft de conclusies van de CWI overgenomen.

De meest relevante bezwaren van Verzoeker

- De CWI is niet ingegaan op alle argumenten die Verzoeker per oorspronkelijk klachtonderdeel naar voren heeft gebracht.
- Verzoeker twijfelt aan de onafhankelijkheid van Belanghebbende en de objectiviteit van het rapport: afspraken over samenwerking bij het onderzoek, vertrouwelijkheid en zorgvuldig formuleren zijn niet gemeld in het rapport.
- In het rapport worden de niet-openbare scripties niet genoemd en is niet duidelijk hoe de analyse in het rapport zich verhoudt tot de analyse in deze scripties. Dit is in strijd met de betrouwbaarheid en controleerbaarheid en levert bovendien plagiaat op.

De meest relevante overwegingen van het LOWI

- Bij een structurering en breedte van argumenten zoals in deze zaak, is het toegestaan om de klacht te herformuleren en samen te vatten. Van belang is dat zorgvuldig wordt onderzocht of er inderdaad sprake is van een schending van de wetenschappelijke integriteit. Naar het oordeel van het LOWI is de procedure bij de CWI zorgvuldig verlopen.
- Het is niet in strijd met de wetenschappelijke integriteit, om bij het verlenen van medewerking aan een onderzoek afspraken te maken over geheimhouding en privacy, publicatie van onderzoeksresultaten en de mogelijkheid om feitelijke onjuistheden te corrigeren. Het is de verantwoordelijkheid van de betrokken wetenschapper dat de afspraken een wetenschappelijk onderzoek niet in de weg staan.

- Het LOWI oordeelt dat het bestaan van afspraken die strijdig zouden zijn met de regels van wetenschappelijke integriteit, niet aannemelijk is gemaakt. De afspraken over de scope van het onderzoek, onderzoeksvragen, zorgvuldigheid van formuleren en controle van het conceptrapport op feitelijke onjuistheden vloeien voort uit het bestaand beleid over samenwerking met derden. Dit zijn geen afspraken die afbreuk doen aan de integriteit van het onderzoek of Belanghebbende.
- Het LOWI is van oordeel dat bij de totstandkoming van de twee (niet-openbare) scripties en de daaropvolgende rapport geen principes van betrouwbaarheid en controleerbaarheid zijn geschonden. Er is evenmin sprake van plagiaat, zoals Verzoeker stelt. De data uit de scripties vormen de basis van het rapport. Naar het oordeel van het LOWI is het niet bezwaarlijk dat met deze data ook andere onderzoeksvragen zijn beantwoord dan die uit de scripties. Hergebruik van bestaande data is in lijn met de tegenwoordige uitgangspunten van datamanagement. Het wordt gestimuleerd om een onderzoek (deels) met bestaande data te doen.
- Naar het oordeel van het LOWI is het niet ongebruikelijk of ongewenst dat de opdrachtgever verlangt dat de scripties in eerste instantie alleen voor intern gebruik bestemd zijn. De data voor de scripties zouden niet zijn verkregen, als anonimiteit van de participanten aan het onderzoek niet was gegarandeerd. Dit betekent niet dat de scripties en het rapport niet controleerbaar zijn op de manier die uitwerking 3.3 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening voorschrijft. Weliswaar zijn de scripties niet publiek toegankelijk, maar dit sluit niet uit dat andere wetenschapsbeoefenaren de data niet (onder voorwaarden) kunnen raadplegen en controleren.
- De constatering van Verzoeker dat het onderzoek bediscussieerbaar is, betekent naar het oordeel van het LOWI niet automatisch dat het onderzoek ook frauduleus is. Voor het voeren van een dergelijke discussie staat het wetenschappelijk forum open.

Oordeel en advies LOWI: het LOWI is van oordeel dat het verzoek ongegrond is en adviseert het Bestuur om het besluit ongewijzigd over te nemen als definitief besluit.

ADVIES

Zaak: CWI 2016 - 02

inzake de klacht ingediend door

Klager: [Klager]

tegen

Beklaagde: [Beklaagde]

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Leiden (hierna: de Commissie) was in deze procedure als volgt samengesteld:

...
...

Het verloop van de procedure

Bij brief van ...<datum>... en ...<datum>... heeft Klager een klaagschrift tegen Beklaagde ingediend wegens vermoede inbreuk op de wetenschappelijke integriteit. Bij brief van ...<datum>... heeft de Commissie Klager verzocht de klacht nader te onderbouwen.

Bij brief van ...<datum>... heeft Klager zijn klachten nader onderbouwd.

Op ...<datum>... heeft Beklaagde een verweerschrift ingediend.

Op ...<datum>... heeft Klager aanvullende gronden ingediend. In deze brief laat Klager, met het oog op het plannen van een hoorzitting, weten dat hij als gevolg van een verblijf in het buitenland pas vanaf ...<datum>... beschikbaar is voor een hoorzitting.

Bij brief van ...<datum>... heeft de Commissie Klager verzocht om zijn zeer ruime periode van verhindering aan te passen.

Op ...<datum>... heeft Klager schriftelijk gereageerd op de brief van de Commissie en gaat hij in op het verweerschrift.

Op ...<datum>... heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Beklaagde is in persoon verschenen. Klager heeft een dag voor de hoorzitting per e-mail laten weten dat hij niet bij de hoorzitting aanwezig kon zijn en geen behoefte te hebben aan een andere datum voor een hoorzitting.

Klachten

De klachten richten zich op het rapport [Rapport] van [Datum], door [Beklaagde], [Naam], [Naam], [Naam] en [Naam] van de afdeling [Afdeling] van de [Faculteit] van de Universiteit Leiden. Beklaagde was hierbij hoofdonderzoeker.

De klachten luiden, verkort weergegeven, als volgt.

1. De onderzoekers hebben voorafgaand aan het onderzoek afspraken gemaakt met de [Instantie] over de conclusies van het onderzoek. Er wordt door de [Instantie] gesproken over afbreukrisico en het vermijden van het begrip [Begrip].
2. De basis van het onderzoek zijn twee scripties die niet openbaar zijn. Daarmee is niet vast te stellen op basis van welke ruwe data de onderzoekers tot hun conclusies zijn gekomen. Er zou sprake zijn van een verdiepende analyse van de scripties en het veldwerk.
3. Er is sprake van plagiaat. In het onderzoek zijn twee scripties gebruikt, maar daar wordt in het onderzoek geen melding van gemaakt. Tevens zijn er ten aanzien van deze scripties geen bronvermeldingen opgenomen in het rapport.
4. De ruwe data zijn niet beschikbaar gesteld en het is derhalve niet mogelijk om de data, het onderzoek en de conclusies te controleren.
5. De conclusie van het rapport dat er niet structureel wordt [Begrip] in [Naam] roept vragen op met betrekking tot de inhoud van het onderzoek. Naar de mening van Klager is sprake van fingers: het invoeren van fictieve gegevens, falsificeren: het vervalsen van gegevens en/of het heimelijk verwerpen van verkregen onderzoeksresultaten en het bewust verkeerd gebruiken van (statistische) methoden en/of het bewust verkeerd interpreteren van resultaten. Terwijl de [Omschrijving] in grote meerderheid zeggen dat er [Begrip] wordt geprofileerd, proberen de onderzoekers te stellen dat de [omschrijving] de vragen niet goed hebben begrepen. Het lijkt er op

dat de onderzoekers hun standpunt ten aanzien van [Begrip] naar aanleiding van de scripties en het veldwerk van twee studenten hebben aangepast.

6. Het onderzoek is niet gebaseerd op een systematische beoordeling van de rechtvaardiging van [Begrip], maar op een vrije manier van navragen.
7. Er zou sprake zijn van een jurist die de [Begrip] heeft beoordeeld, maar dit blijkt niet uit het rapport.
8. Beklaagde heeft de [Omschrijving] voorzien van onjuiste informatie.

Ontvankelijkheid

Het klaagschrift voldoet aan de door de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Leiden (hierna: de Klachtregeling) gestelde eisen en is derhalve ontvankelijk.

Juridisch kader

De Commissie is krachtens artikel 4, lid c, van de Klachtregeling belast met de advisering van het College van Bestuur ter zake van klachten met betrekking tot vermoede inbreuk op de wetenschappelijke integriteit.

In artikel 1 van de Klachtenregeling is schending van de wetenschappelijke integriteit als volgt gedefinieerd: "Handelen of nalaten in strijd met de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, waaronder in ieder geval de gedragingen opgenomen in bijlage 1."

Beoordeling

De Commissie dient een oordeel te geven op de door Klager geuite klachten.

De Commissie overweegt ten aanzien van de eerste klacht, namelijk dat Beklaagde en de [Begrip] op voorhand afspraken met elkaar gemaakt zouden hebben, dat het gebruikelijk is dat bij onderzoek dat door een derde partij wordt gefinancierd op voorhand afspraken worden gemaakt. Dergelijke afspraken zien niet alleen op de scope en de onderzoeksvragen, maar ook op onderwerpen zoals vertrouwelijkheid, anonimiseren en de zorgvuldigheid van formuleren. De Commissie heeft vastgesteld dat dergelijke afspraken ook bij dit onderzoek zijn gemaakt. Beklaagde heeft het conceptrapport ter controle op feitelijkheden voorgelegd aan de [Begrip]. [Begrip] heeft geen wijzigingen aangebracht in het concept. De Commissie deelt de toelichting van Beklaagde dat bij dit soort gevoelige onderzoeken formuleringen zeer zorgvuldig gekozen moeten worden, teneinde te voorkomen dat woordgebruik in de vraagstelling van invloed zou kunnen zijn op de antwoorden van de ondervraagden.

Het is de Commissie, ook na bestudering van de correspondentie tussen onderzoekers en [Begrip] zoals bijgevoegd bij de brief van Klager van ...<datum>..., geenszins gebleken dat er eveneens afspraken zouden zijn gemaakt over de bevindingen en de conclusies van het onderzoek.

De Commissie overweegt ten aanzien van de tweede klacht dat zowel het rapport als de scripties zijn gebaseerd op data die zijn verzameld in een eerstegeldstroom onderzoek dat is uitgevoerd op initiatief van de afdeling [Afdeling] van de [Faculteit]. Zowel de scripties als het rapport zijn gebaseerd op deze data, zij het dat ten behoeve van het rapport vier specifieke onderzoeksvragen zijn opgesteld die een nadere analyse vereisten.

De Commissie overweegt ten aanzien van de derde klacht dat van plagiaat geen sprake is. Bij het tweede klachtonderdeel is vermeld dat het rapport op vier specifieke onderzoeksvragen betrekking heeft die specifiek ten behoeve van dat rapport zijn geformuleerd. Overigens zijn de auteurs van de scripties medeauteurs van het rapport, dus als zij al delen uit hun ongepubliceerde afstudeerwerkstukken in het door hen mede geschreven rapport zouden hebben verwerkt is er geen sprake van plagiaat maar van een eerste openbaarmaking, door henzelf, van die stukken.

Ten aanzien van de vierde klacht overweegt de Commissie als volgt. Een van de hoofdpijlers van de wetenschappelijk integriteit is dat gegevens waar wetenschappelijk onderzoek op gebaseerd is toegankelijk moeten zijn, zodat onder meer resultaten van een onderzoek kunnen worden gecontroleerd. Uit het enkele gegeven dat Beklaagde de onderzoeksdata niet ter beschikking wil stellen aan Klager kan niet zondermeer de conclusie worden verbonden dat sprake is van inbreuk op de wetenschappelijke integriteit. Toegankelijkheid van data betekent niet automatisch dat data altijd voor iedereen openbaar moeten worden gemaakt. Beklaagde heeft tijdens de hoorzitting verklaard dat de data weliswaar niet-openbaar zijn, maar dat deze data vanzelfsprekend wel voor collega-wetenschappelijk onderzoekers, die werken onder dezelfde strikte voorwaarden van vertrouwelijkheid, toegankelijk zijn. De Commissie heeft na de hoorzitting inzage gekregen in de bewuste data en volgt het standpunt van Beklaagde dat sprake is van zeer vertrouwelijke gegevens die niet aan eenieder ter beschikking kunnen en mogen worden gesteld omdat dan zowel de beloofde anonimiteit van de respondenten als, in sommige gevallen, die van [Begrip] waarmee [Begrip] in contact traden, in gevaar zou kunnen komen. Gezien de wijze waarop Beklaagde omgaat met deze vertrouwelijke gegevens, is de Commissie van oordeel dat Beklaagde juist integer heeft gehandeld door deze data niet openbaar te maken en op de juiste wijze toepassing heeft gegeven aan artikel 6 van de Regeling Datamanagement van de Universiteit Leiden.

De Commissie overweegt met betrekking tot de vijfde klacht als volgt. Op bladzijde 6 van het rapport wordt uiteengezet dat in mediaberichten de termen [Begrippen] door elkaar heen lopen en dat ook in de wetenschap verschillende definities van [Begrip] worden gehanteerd. Op bladzijde 6 van het rapport hebben de onderzoekers de wetenschappelijke definitie die zij ten behoeve van het onderzoek hebben gebruikt geformuleerd, te weten [Omschrijving]. Op bladzijde 7 van het rapport hebben de onderzoekers aangegeven dat de [Begrip] of [Begrip] bij de beslissing tot [Begrip] een rol mag spelen als hiervoor een objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat.

Op bladzijde 16 van het rapport hebben de onderzoekers hun aanpak beschreven. Voor 60 situaties is bezien welke aanwijsbare factoren ten grondslag hebben gelegen aan de beslissing van de betrokken [Begrip] om te handelen. Er is op deze manier bezien in hoeverre de geobserveerde beslissingen van [Begrip] tijdens [Begrip] in de ogen van de onderzoekers objectief en redelijk gerechtvaardigd kunnen worden.

De Commissie deelt niet het standpunt van Klager dat de onderzoekers proberen te stellen dat [Begrip] de vragen niet goed begrepen hebben. Op bladzijde 26 van het rapport hebben de onderzoekers uiteengezet dat veel [Begrip] menen dat [Begrip] voorkomt, maar dat aan de hand van de resultaten van de observaties er weinig situaties waren met daadwerkelijke aanwijzingen voor [Begrip]. Vervolgens geven de onderzoekers een verklaring voor deze discrepantie, te weten dat een groot aantal [Begrip] veel nadruk legt op de hoge aandelen van personen met [Begrip] en dat zij dat associëren met [Begrip]. Daarmee hanteren zij echter een andersoortige definitie van [Begrip] dan de wetenschappelijke definitie zoals die in de literatuur en bij het onderzoek is gehanteerd waarbij het gaat om het [Begrip]. Op bladzijde 30 van het rapport herhalen de onderzoekers dat de definities die door de [Begrip] worden gehanteerd afwijken van die in de wetenschappelijke literatuur. De Commissie oordeelt dat de onderzoekers op geen enkele wijze hebben gesteld of gesuggereerd dat [Begrip] de vragen niet goed begrepen hebben. Wel hebben zij de discrepantie tussen het beeld dat bij veel [Begrip] leeft en de uitkomst van de observaties gedegen onderbouwd. Ten slotte stellen de onderzoekers ook uitdrukkelijk op bladzijde 18 van het rapport dat de conclusies met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

De Commissie ziet, ook na inzage van de ruwe data, geen enkele aanleiding om aan de juistheid van de onderzoeksdata te twifelen en deelt het standpunt van Klager niet dat sprake is van fingeren en/of falsificeren.

De Commissie overweegt ten aanzien van de zesde klacht, dat het onderzoek niet gebaseerd zou zijn op een systematische beoordeling van de rechtvaardiging van [Begrip] maar op een vrije manier van navragen, dat het hier een wetenschappelijk verschil van inzicht omtrent de gehanteerde methoden van dataverzameling betreft. In de wetenschap is het te doen gebruikelijk dat punten van kritiek op een wetenschappelijke publicatie worden uiteengezet in een ingezonden artikel, bij voorkeur in een wetenschappelijk tijdschrift dat is gespecialiseerd op het gebied waar de klacht betrekking op heeft. Daar kunnen de auteurs van het rapport dan hun weerwoord op geven. De klachtprocedure inzake wetenschappelijke integriteit is bedoeld noch uitgerust om evidente wetenschappelijke geschilpunten te beslechten. De Commissie is bedoeld noch uitgerust om te dienen als arbiter in dergelijke wetenschappelijke discussies.

Ten aanzien van de zevende klacht merkt de Commissie op dat Beklaagde heeft aangegeven dat een van de onderzoekers, te weten [Naam], niet alleen [Functie] van de universiteit, maar dat [Functie] van de universiteit.

Met betrekking tot de achtste klacht overweegt de Commissie dat het haar niet gebleken is dat Beklaagde de [Begrip] voorzien heeft van onjuiste informatie. Alle leden van [Begrip] hebben kennis genomen, dan wel konden kennis nemen van de inhoud van het rapport. Zoals hierboven reeds is aangehaald staat in het rapport duidelijk beschreven dat de data waar het rapport op gebaseerd is reeds voorhanden waren op basis van eerder verricht veldwerk. Ook de afbakening van de definitie, de aanpak, de conclusies en de verklaring voor de hierboven benoemde discrepantie worden helder beschreven. Beklaagde heeft niet alleen ten overstaan van [Begrip], maar ook bij andere gelegenheden naar voren gebracht wat de conclusies van het onderzoek zijn en aangegeven dat deze met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. De Commissie kan de Klager dan ook niet volgen in zijn stelling dat Beklaagde [Begrip] heeft voorzien van onjuiste informatie.

De Commissie overweegt dat zij evenmin aanleiding heeft gevonden om wegens andere redenen te twijfelen aan de integriteit van Beklaagde. Hetgeen Beklaagde in het verweerschrift en ter hoorzitting heeft verwoord, onderstreept deze zienswijze. De Commissie beoordeelt de klachten van Klager derhalve als ongegrond.

Advies van de Commissie

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie het College van Bestuur de klachten ongegrond te verklaren.

Aldus vastgesteld op 5 december 2016.

Namens de Commissie,